

Воєнні дії на території України в 1914-1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. У 1914–1917 рр. українські землі стали одним із головних театрів бойових дій Східного фронту. Через відсутність власної держави мільйони українців воювали в арміях двох ворожих імперій, а легіон Українських січових стрільців став першим модерним українським добровольчим військовим формуванням.

- Називати головні воєнні кампанії на українських землях.
- Пояснювати трагедію «свої проти своїх».
- Характеризувати створення та бойовий шлях УСС.
- Пояснювати історичне значення січового стрілецтва.

1. Українські землі як поле війни

Дата / період	Подія	Наслідок для українських земель
18 серпня – 11 вересня 1914	Галицька битва	Російські війська зайняли Львів, Східну Галичину й Північну Буковину; вийшли до Карпат.
квітень – осінь 1915	Горлицький прорив і наступ Центральних держав	Російська армія залишила більшу частину Галичини; фронт відсунувся на схід.
4 червня – 20 вересня 1916	Брусиловський прорив	Російська армія знову захопила частину Західної Волині, Східної Галичини й Північної Буковини.
червень–липень 1917	Останній великий наступ російської армії	Наступ швидко вичерпався; фронт і армія перебували у кризовому стані.

2. Трагедія «свої проти своїх»

Російська армія	Австро-угорська армія	Наслідок
Із Наддніпрянської України було мобілізовано близько 3,5 млн осіб.	Із західноукраїнських земель — близько 700 тис. осіб.	Українці могли зустрічатися в бою по різні боки фронту, захищаючи держави, які не визнавали їхнього права на власну державність.

Головний висновок: Перша світова війна для українців була не лише зовнішньою війною імперій, а й національною трагедією розділеного народу.

3. Як виник легіон Українських січових стрільців?

Ініціатор	Головна українська рада закликала створити український добровольчий підрозділ у складі австро-угорської армії.
Добровольці	У серпні 1914 р. на збірні пункти прибули десятки тисяч охочих; австрійська влада погодилася лише на значно менший підрозділ.
Дата створення	3 вересня 1914 р. — день складання присяги та формування легіону УСС.
Перший комендант	Михайло Галущинський.

4. Основні бої УСС у 1914–1915 рр.

Дата	Подія
25.09.1914	Бойове хрещення біля Ужоцького перевалу.
29.04–2.05.1915	Бої за гору Маківка — один із найвідоміших епізодів бойового шляху УСС.
осінь 1915	Бої над Стрипою, зокрема біля Семиківців.

Маківка стала символом військового досвіду українських добровольців.

5. Жінки в лавах УСС

У боях над Стрипою діяла жіноча чота УСС. У підручнику зазначено, що це був перший військовий жіночий підрозділ у Європі — **33 жінки**. Серед відомих стрільчинь названі **Софія Галечко, Олена Степанів, Ганна Дмитерко**.

Участь жінок у бойовому підрозділі стала помітною сторінкою української воєнної історії.

6. 1916–1917 рр.: Лисоня і Конюхи

Під час Брусиловського прориву УСС зазнали важких втрат. 29–30 вересня 1916 р. підрозділ був оточений і розгромлений біля гори Лисоня під Бережанами. Після переформування стрільці повернулися на фронт; у липні 1917 р. значна частина підрозділу потрапила в полон у бою під Конюхами.

7. Історичне значення УСС

Військовий досвід	Національна ідентичність	Кадрова школа
Стрільці здобули досвід організації, дисципліни, командування й сучасного бою.	Підрозділ мав виразний український характер і підтримував ідею власного політичного майбутнього.	Середовище УСС стало одним із джерел кадрів для українських військових формувань доби революції.

Підсумок. У 1914–1917 рр. українські землі неодноразово переходили з рук у руки, а УСС набули символічного значення як зародок модерного українського національного війська.